

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ
PROJESİ)

GRAFİK VE FOTOĞRAF

BASİT GEOMETRİK FORMLAR

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılan değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	6
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	8
1. ÇİZGİ UYGULAMALARI İLE İLGİLİ KAVRAMALAR	8
1.1. Tanımlar	8
1.1.1. Desen	8
1.1.2. Çizgi	9
1.2. Çizgi Çeşitleri	9
1.3. Görsel Eleman Olarak Çizginin Desendeki Yeri ve Önemi	10
1.4. Kullanılan Araç Gereçler ve Özellikleri	11
1.4.1 Resim Kağıtları	11
1.4.2. Resim Kalemleri	11
1.4.3. Füzen	12
1.4.4. Sangin	12
UYGULAMA	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
2. KÖŞELİ FORMLARIN ÇİZİMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	18
2.1. Perspektif	18
2.2. Perspektifin Temel Öğeleri	18
2.2.1. Ufuk Çizgisi	18
2.2.2. Görme Noktası	19
2.2.3. Kaçma Noktası	19
2.3. Perspektif Türleri	19
2.3.1. Tek Kaçış Noktalı Perspektif (Paralel Perspektif)	19
2.3.2. İki Kaçış Noktalı Perspektif (Açık Perspektif)	20
2.3.3. Üç Kaçış Noktalı Perspektif (Dikey Perspektif)	21
UYGULAMA	23
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	25
UYGULAMA TESTİ	27
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	28
3. DAİRE VE SİLİNDİRİN PERSPEKTİFİ	28
UYGULAMA	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	34
4. TONLAMA VE HACİMLENDİRME İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	34
4.1. Tanımlar	34
4.1.1. Işık – Gölge	34
4.1.2. Açık – Koyu	35
4.1.3. Ton	35
4.1.4. Valör	35
4.2. Ton Dereceleri ile Hacim Vermek	36
4.3. Eşyaların Gölgelemeleri	37
UYGULAMA	39
MODÜL DEĞERLENDİRME	42
CEVAP ANAHTARLARI	45
ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI	45
KAYNAKÇA	46

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	211GS0044
ALAN	Grafik ve Fotoğraf
DAL/MESLEK	Ortak Alan
MODÜLÜN ADI	Basit Geometrik Formlar
MODÜLÜN TANIMI	Basit geometrik formların çizimi ile ilgili temel kavramların ve uygulamaların yapılışı konularının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖNKOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Basit geometrik formların çizimini yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel amaç Öğrenci bu modül ile gerekli ortam sağlandığında basit geometrik formları, perspektif ve desen tekniğine uygun çizebilecektir. Amaçlar <ol style="list-style-type: none"> 1. Farklı dereceli kalemlerle resim kağıdı üzerinde karakalem tekniğine uygun, özgün çizgi alıştırmaları yapabilecektir. 2. Köşeli formları perspektif kurallarına uygun kağıt üzerine çizimini yapabilecektir. 3. Küre ve silindirin perspektif kurallarına uygun kağıt üzerine çizimini yapabilecektir. 4. Geometrik formların perspektif kurallarına uygun kağıt üzerine çizimini yaparak ton derecelerine uygun hacimlendirebilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Grafik atölye ve laboratuvarları, sınıf, işletme, kütüphane, ev, bilgi teknolojileri ortamı v.b. Donanım: Şövale, resim altlığı, resim kâğıdı, geometriksel formlar, numaralı resim kalemleri, konu ile ilgili görsel yayınlar
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile bilgileriniz ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Desen, tarihin ilk çağlarından beri insanlığın en önemli iletişim aracı olmuş ve düşüncelerini gerçekleştirme fonksiyonunu yerine getirmiştir. Desen insanın hayal gücünü gerçeğe dönüştürmenin en önemli ve etkili aracıdır ve resim sanatının temelidir.

Desenin başlıca aracı da çizgidir. Çizgi nesnel olarak geometrik bir elemandır. Nesnel olarak çizgi görsel anlatımın temel öğelerinden biridir ve görsel değer taşır.

Hazırlanan bu modülde, basit geometrik formların çizimi ile ilgili tanımları, perspektif kurallarına göre geometrik formların çizimi ile ilgili konuları ele alacağız.

Modül sonunda öğrendiğiniz bilgi ve becerileri sanat ile ilgili tüm alanlarda kullanabilir ve hatasız bir biçimde Basit Geometrik Formların Çizimini perspektif kurallarına göre görünüşleri çizebilir, desen tekniğine uygun hacimlendirebilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında çeşitli kalınlıktaki resim kalemlerini kullanarak serbest elle özgün çizgi çalışmaları yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sanat eserleri üzerinde kullanılan çizgi çeşitlerini inceleyerek tartışınız.

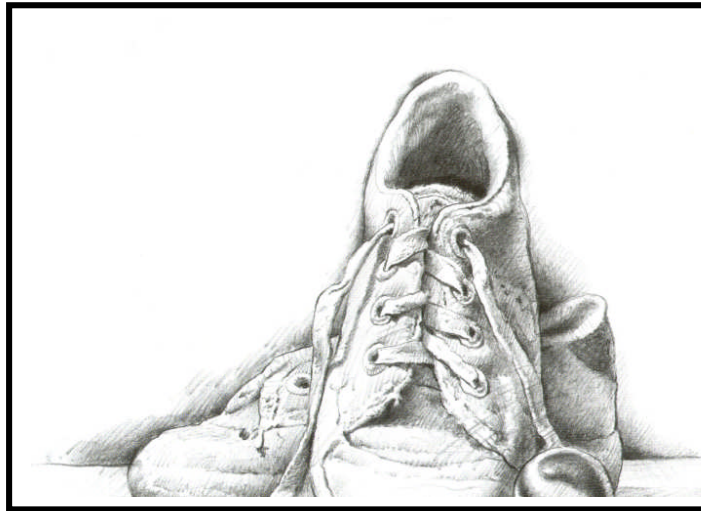
1. ÇİZGİ UYGULAMALARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

1.1. Tanımlar

1.1.1. Desen

Kurşun kalem, uç, tuşe (fırçanın dokunduğu iz), kömür kalem vb. ile yapılan renkli ya da renksiz, tonlu ya da tonsuz çizgi resimlerdir. Bir tablonun deseninden söz edilirse tablodaki elemanların renkle ilgisiz, sadece çizgi tarafları ele alınmak istendiği anlaşılır.

Desen, resim sanatının temelidir. Resim öğrenimi, desen çizmekle başlar. Renkler, ışık ve gölgeler, tablonun genel yapısı, tertibi – kompozisyonu- bu temel üstüne kuruludur. Çizgi yapısı iyi tasarlanmamış, iyi kurulmamış bir eser, temelsiz bir yapı, iskeletsiz bir beden gibidir. Desen sistemi bozuk olan bir tablo ne kadar güzel renklerle bezenirse bezensin desteksizdir, sağlam temelden yoksundur.

Resim1.1:Desen

1.1.2. Çizgi

Resimde ifadenin bir yönüdür. Şekillerin yapısı, düzen ve hacim taraflarını gösterebilmek için noktaların yan yana gelmesinden oluşan ve süreklilik içeren görsel elemandır.

Ressam, desen yoluyla doğayı yorumlarken kullandığı tek araç çizgidir. Eşyanın sınırlarını gösteren ve oturtan çıplak çizgi, tek başına başka hiçbir elemandan yardım görmeksizin, biçim güzelliğini, kıvraklığını, hareketini, çeşitli anlamları içinde canlandırmaya yeter. Çizgi, bütün bu elemanlarından yoksun olmakla beraber doğayı olanca zenginliğiyle canlandıracak; ışık-gölgeyi, ve rengi aratmayacak kadar cömerttir.

1.2. Çizgi Çeşitleri

Desende çizginin iki tipi vardır; düz çizgi ve eğri çizgi. Bir sanat eserinde bu çizgilerin uyumları, ahenkleri plastik bilgilerle uygulanır.

Düz çizgiler, statik hareketsiz çizgilerdir. Düz çizgilere bakan göz hiçbir kırılmaya, iniş çıkışa, dalgalanmaya takılmadığı için bir durgunluk, durulma, yerleşme etkisi altında kalır.

Bu çizgiler, dikey ve yatay olarak doksan derecelik açı prensibi üstüne kurulmuş ise; bu yerleşme, bu hareketsizlik, statizm duygusunu büsbütün kuvvetlendirir.

Şekil 1.2: Çizgi çeşitleri

Düz çizgiler grubu doksan derecelik açı prensibinden ayrılır. Eğik çizgiler kombinezonları olarak görünürse statizm (durgunluk) duygusu yine kalır; ama bir hareket, bir kıpırdanma etkisi doğmuş olur.

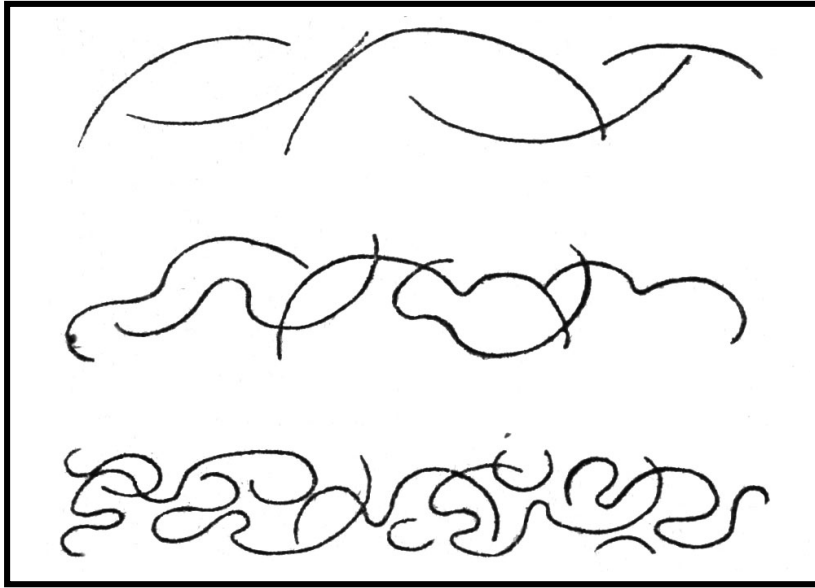
Tam düzey, tam yatay prensibinden ayrılmış düz çizgiler, sağa, sola yatmakla hareket, kıpırdanma duygusuna yol açmış bulunurlar.

Şekil 1.3:Çizgi çeşitleri

Düz çizgilerin durgunluk etkisine karşılık; eğri çizgiler, eğrilikleri arttıkça dinamizm, hareket duygusu uyandırır. Hareket; düzlükten, kararlılıktan kurtulup eğriliğe, eğrilip bükülmeye, boyuna yer, mekan değiştirmeye yönelmek olduğuna göre, eğri çizgilerde de, ne düzende kullanılırsa kullanılınsınlar, boyuna kıpırdama, hareketlenme etkisi uyandırır. Bir çizgi ne kadar eğrilip bükülürse tıpkı deniz dalgaları gibi o nispette canlılık, kıpırdama duygusu uyandırır.

Şekil 1.4:Çizgi çeşitleri

1.3. Görsel Elemen Olarak Çizginin Desendeki Yeri ve Önemi

Düz, paralel, eş kalınlık ve aralıklı çizgiler; durgunluk ve yüzey etkisi verirler. Giderek sıklaşan, seyrekleşen çizgiler yüzeye boyut kazandırır. Birbirleriyle ilişkili olarak belli kavislerle yaklaşma-uzaklaşma gösteren çizgisel düzenleme, yüzeye rölyef etkisi kazandırır. Birbirleriyle ilişkili belli sistemlerle giderek kalınlaşan-incelen, sıklaşan-seyrekleşen, büyüyen-küçülen çizgiler yüzeye optik bir hareket kazandırır. Belli yönlerde

kavisler göstererek devam eden çizgiler yüzeye yumuşak bir hareket kazandırır. Ani kırılmalarla devam eden veya yön değiştiren çizgiler, gözde ani hareketlenmelere neden olurlar.

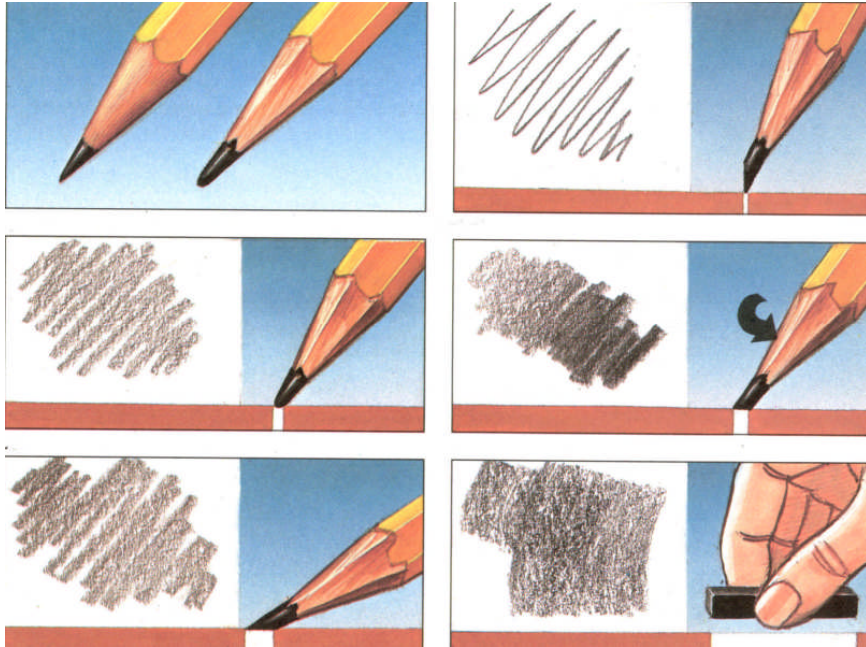
1.4. Kullanılan Araç Gereçler ve Özellikleri

1.4.1 Resim Kağıtları

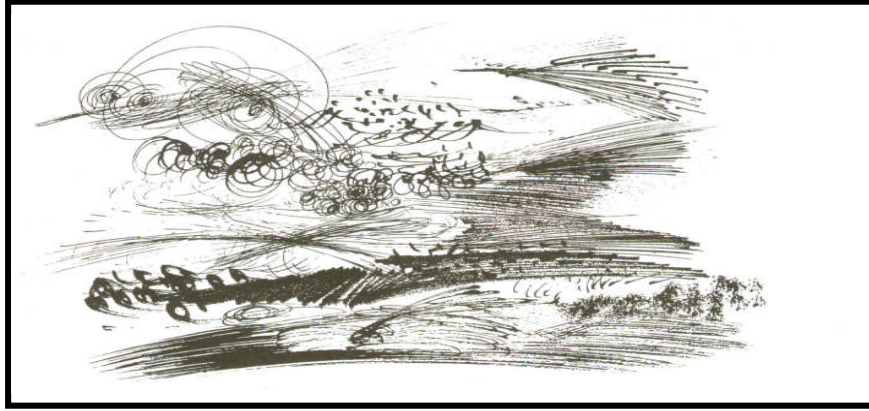
Resim kağıtları birinci hamur, beyaz, bir yüzü pürüzlü, diğer yüzü düz, kalın, sert, silindiğinde çabuk yırtılmayan suyun etkisiyle kırışmayan kağıtlardır. Piyasada 70x100 cm, 50x70 cm, 25x35 cm ebadında satılan resim kağıtları uygun ölçülerdir. Çizgi çalışmalarını bir tarafı pürüzlü ambalaj ya da kraft kağıtlarına yapabilirsiniz.

1.4.2. Resim Kalemleri

Hb, B, 2B, 3B, 4B.... serisi resim kalemleri ve kömür kalem kullanılabilir. Desen çalışmalarında kalem fazla bastırılmamalı; çizginin doğruluğundan emin olduktan sonra, koyuluk tonu ve gölgesi işlenmelidir. Kömür kaleminin, rengi kömür siyahı gibi olup, yağlı ya da kuru olan çeşitleri vardır. Yağlı olanlar parlak, kuru olanlar ise mat iz bırakır. Bu kalemlerin çizgileri dokunma ile yayılır ve düzeltme olanakları zorlaşır. Bu nedenle numaralı resim kalemi ile yapılan desen çalışmaları ilerledikten sonra, kömür kalemle çalışmalara geçilmelidir.

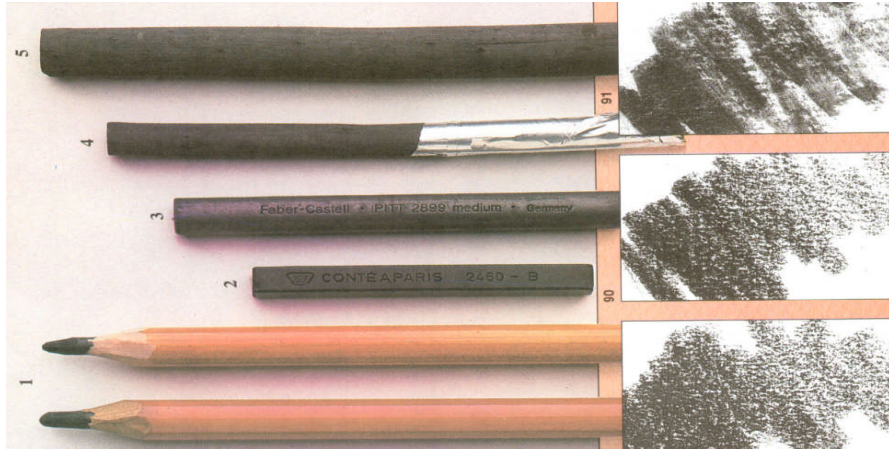
Resim 1.5:Resim kalemleri

Şekil1.6:Resim Kalem ile uygulamaları.

1.4.3. Füzen

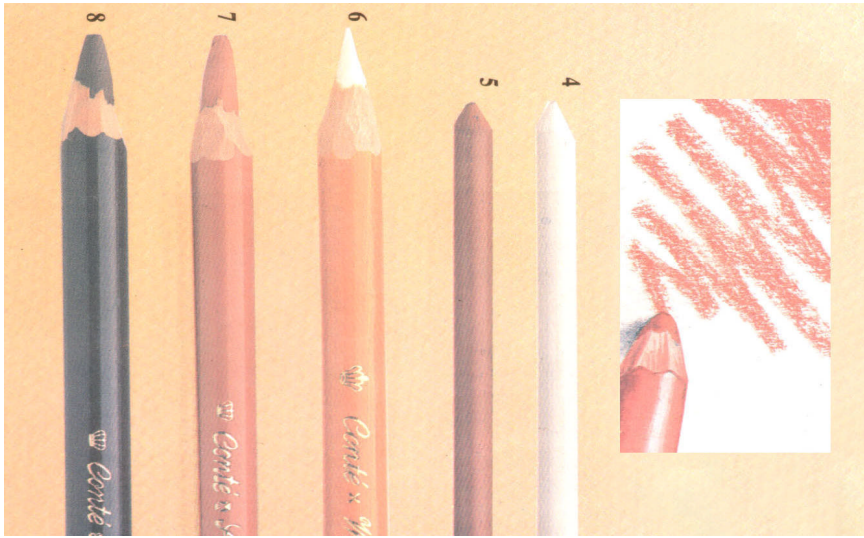
Bir çeşit kömür kalemdir. Söğüt dallarından yapılabilen bu çizim aracı desende siyah beyaz tesiri yapar. Füzenin tespit gücü az olduğundan pamuk ya da bezle kolayca silinir. Gösterme ve saklama güçlüğüne karşı bu çalışmalara fiksatif (sabitleyici) sprey püskürtülür. Füzeni her zaman piyasada bulmak kolay olmaz. Kendimiz şu şekilde yapabiliriz; kabukları soyulmuş düz söğüt dallarını, kalem boyunda kesip kapalı bir çömleğe yerleştiririz. Kapağını iyice kapatıp çamurla sıvadıktan sonra fırına koyarız. Birkaç saat sonra söğüt dalları kömürleşmiş olur ve bunları füzen olarak kullanabiliriz.

Resim 1.7:Füzen

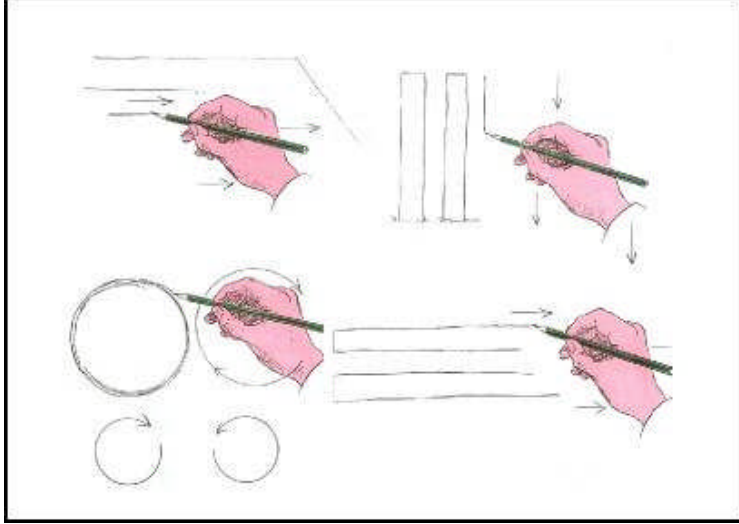
1.4.4. Sangin

Demir oksit, pastel tozu ve bağlayıcı bir maddenin karışımından elde edilen sanginin kendine özgü bir rengi (kiremit) vardır. Kurşun kalem gibi kullanılır. Özellikle Rönesans döneminde desen çizimlerinde kullanılmıştır.

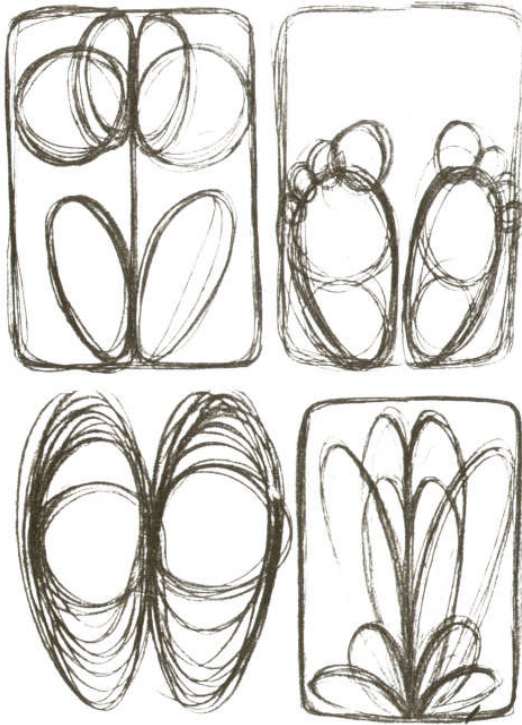

Resim 1.8: Sangin

UYGULAMA

Şekil1.9:Düz ve dairesel çizgi denemeler

Şekil1.10:Serbest çizgi denemeler

Kullanılan Araç ve Gereçler

1. Resim altlığı
2. 50x70 boyutlarında üç adet kraft kağıt
3. Resim kalemleri, Hb ve B serisi (2B, 3B, 4B), füzen, Sangin

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda çizgi alıştırmaları yapmış olacaksınız.

1. Çizgi alıştırmaları için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz

» Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız

2. Kağıdınızı dik tutarak her biri, diğerinden daha uzun olmak üzere seri olarak düz çizgiler çiziniz. Çizginin yönünü değiştirerek hareket kazandırınız. (örnekteki gibi)

» Yatay çizgileri soldan sağa, dikey çizgileri yukarıdan aşağıya doğru çiziniz

3. Eğri çizgileri çiziniz.

» Çizgi çizmede bilek, dirsek ve omuz eklemlerinin hareketlerinin sağladığı imkanları kullanınız.

4. Çizgileri form oluşturacak şekilde serbest elle çizgi denemeleri yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

ÖLÇME SORULARI

(Aşağıdaki soruların altında yer alan D (doğru) ve Y (yanlış) seçeneklerinden sadece birini işaretleyiniz)

- 1) Çizgi, resim sanatının temelidir.
A) D B) Y
- 2) Ressam, desen yoluyla doğayı yorumlarken tek kullandığı araç çizgidir.
A) D B) Y
- 3) Doksan derecelik açı oluşturan çizgiler gözde durgunluk duygusu uyandırır.
A) D B) Y
- 4) Çizgilerin sık ve seyrek kullanımı ile yüzeye boyut kazandırılır
A) D B) Y
- 5) Kavis oluşturarak devam eden çizgiler yüzeyde durgunluk hissi kazandırır
A) D B) Y
- 6) Desen çalışmalarının ilk aşamasında kalemi fazla bastırarak desenin etkisi kuvvetlendirilir.
A) D B) Y
- 7) Füzenin tespit gücü fazla olduğundan silinmesi kolay değildir.
A) D B) Y

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

UYGULAMALI TEST

Resim kağıdı üzerine değişik resim kalemleri ile düz, dairesel ve eğri çizgi uygulamaları yapınız ve bu çalışmanızı aşağıdaki değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA FAALİYETİ: Çizgi alıştırmaları yapmak	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Çizgi araçlarını doğru kullandınız mı?		
Düz çizgileri doğru uyguladınız mı?		
Eğri çizgileri doğru uyguladınız mı?		
Çizgileri kullanırken el, bilek, dirsek, omuz Hareketlerini kullandınız mı?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında köşeli formların çizimini perspektif kurallarına uygun olarak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Köşeli formdaki objeleri göz seviyesine yakın – uzak mesafelerde değişik duruşlarda yerleştirerek inceleyiniz.

2. KÖŞELİ FORMLARIN ÇİZİMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

2.1. Perspektif

Resmin iki boyutlu ortamında, üçüncü boyut (derinlik) yanılması vermek için kullanılan tekniktir.

Konu; manzara, deniz, figür ya da natürmort, ne olursa olsun perspektif resimde daima önemli bir rol oynar. Perspektif kurallarına göre çizilen resimler doğayı değişik uzaklıklar içinde bütün ayrıntılarıyla aynı oranlar içinde gösterir. Perspektif, çizgi ve renk perspektifi olarak ikiye ayrılır.

Çizgi perspektifinde eşyaların çizimi geometrik kurallara ve orantılara bağlıdır. Eşyalar gözden uzaklaştıkça gözden uzaklığının karesinin tersi ile oranlı olarak küçülür.

Hava perspektifi, eşyaların uzaklıklarına göre aldıkları renk halini belli eden kurallarla ilgilidir. Eşyalar gözden uzaklaştıkça renkleri solgunlaşır.

2.2. Perspektifin Temel Öğeleri

Ufuk Çizgisi (UÇ), Görme Noktası (GN), Kaçma Noktası (KN) perspektifin temel öğelerini oluşturur ve parantez içindeki harflerle çizim üzerinde belirtilirler.

2.2.1. Ufuk Çizgisi

Çizilecek nesneye bakan kimsenin (gözlemcinin) gözleriyle aynı yükseklikte olan bir

yatay çizgidir.

2.2.2. Görme Noktası

Ufuk çizgisinin üzerinde, gözün tam karşısındaki noktadır.

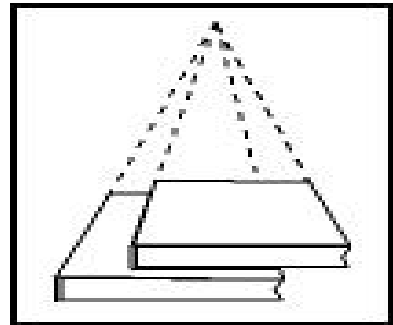
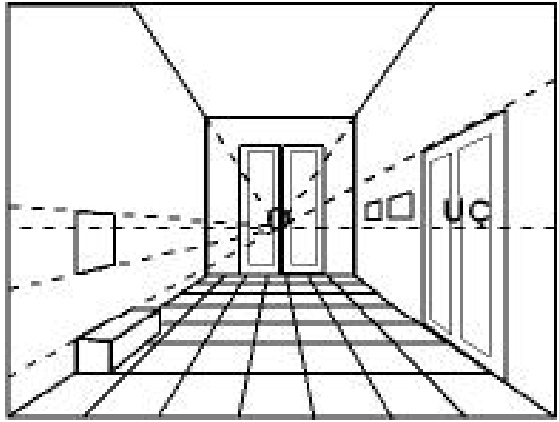
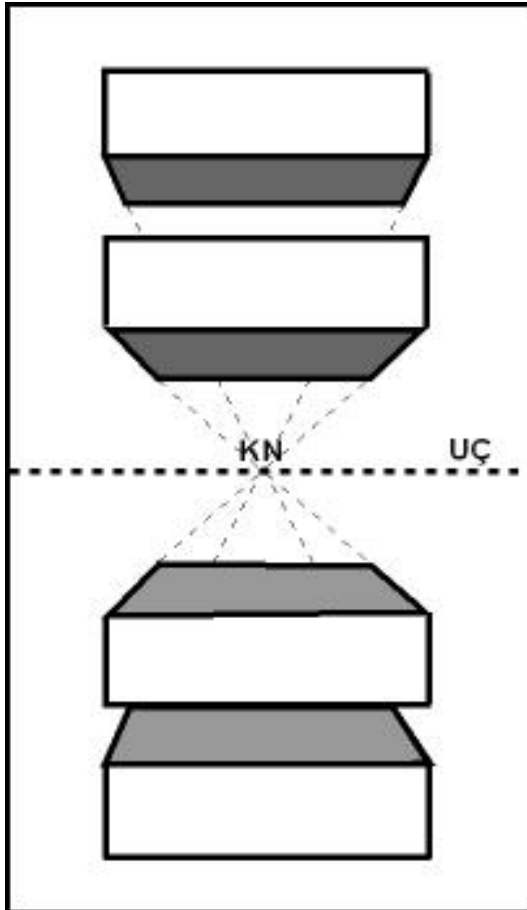
2.2.3. Kaçma Noktası

Görme noktası gibi ufuk çizgisinin üzerinde yer alır ve gözden sonsuza doğru uzaklaşan paralel çizgiler bu noktada birleşir.

2.3. Perspektif Türleri

2.3.1. Tek Kaçış Noktalı Perspektif (Paralel Perspektif)

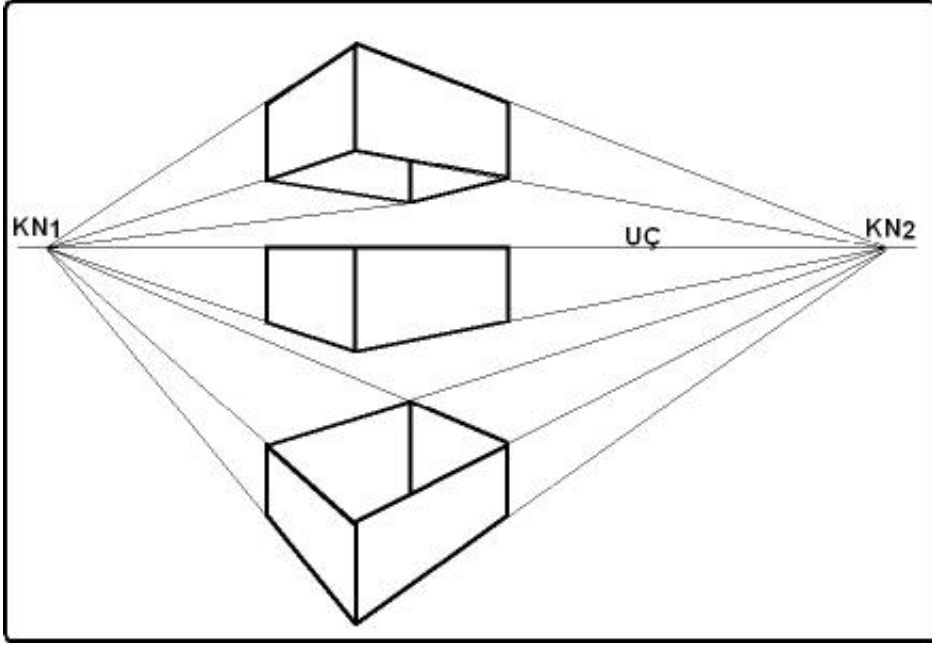
Paralel perspektifteki tek kaçış noktası resim yüzeyine dikey duran birbirine paralel çizgilerin ufukta birleştiği yerdir.

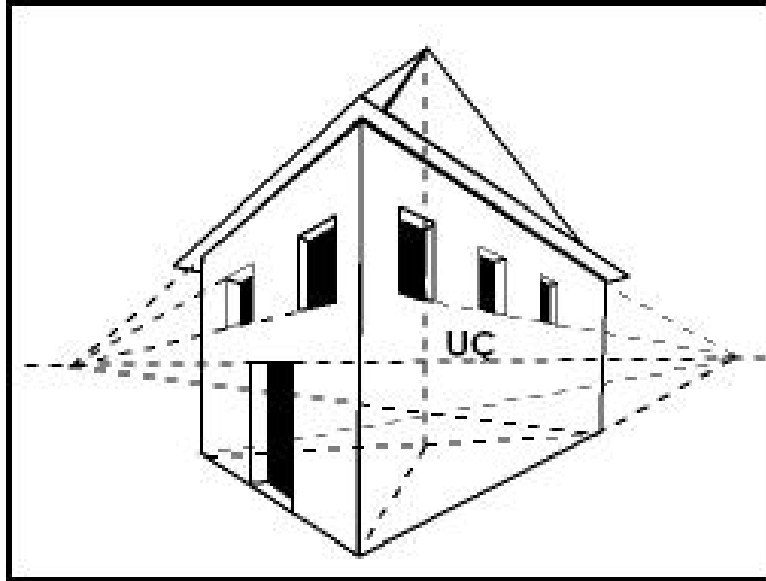
Şekil 2.1: Tek kaçış noktalı(paralel) perspektif

2.3.2. İki Kaçış Noktalı Perspektif (Açık Perspektif)

Ufuk çizgisine dik olmayan bir açı meydana getiren, birbirine paralel çizgiler ufuk çizgisine doğru uzaklaşan ve iki ayrı noktada birleşen iki çizgi grubundan oluşur.

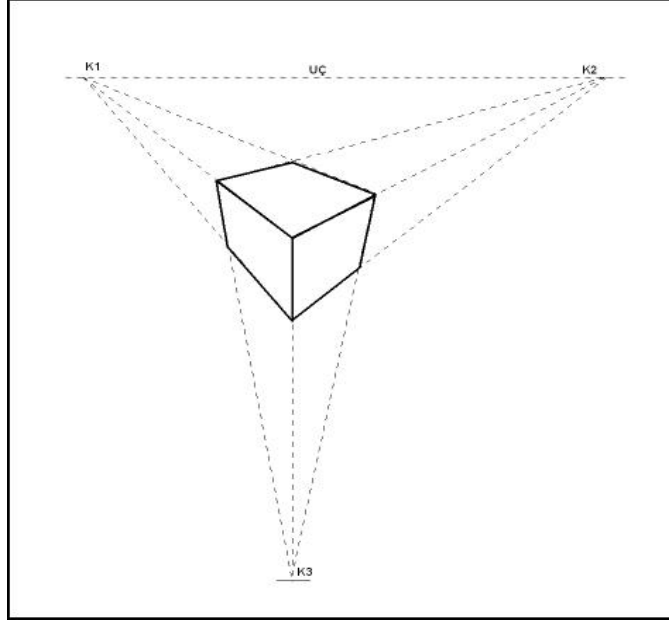
Şekil2.2: İki kaçış noktalı(Açık) perspektif

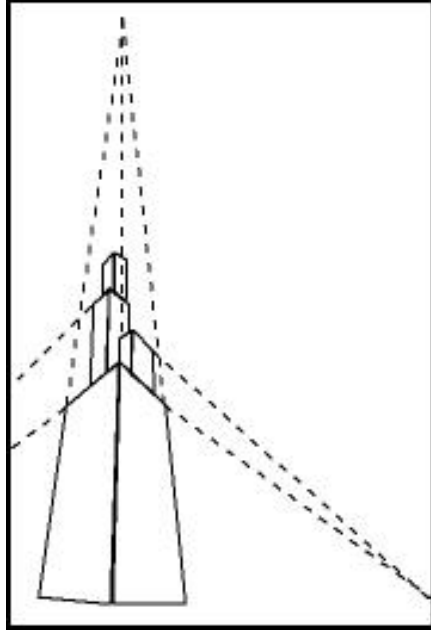
Şekil2.3: İki kaçış noktalı(Açık) perspektif

2.3.3. Üç Kaçış Noktalı Perspektif (Dikey Perspektif)

Ufuk çizgisinin çok yukarısından ya da çok aşağısından bakılan bir nesneyi çizerken dikey perspektif kullanılır. Dikey perspektifin paralel perspektif ile açık perspektiften farklı yanı, üçüncü bir kaçma noktasının olmasıdır.

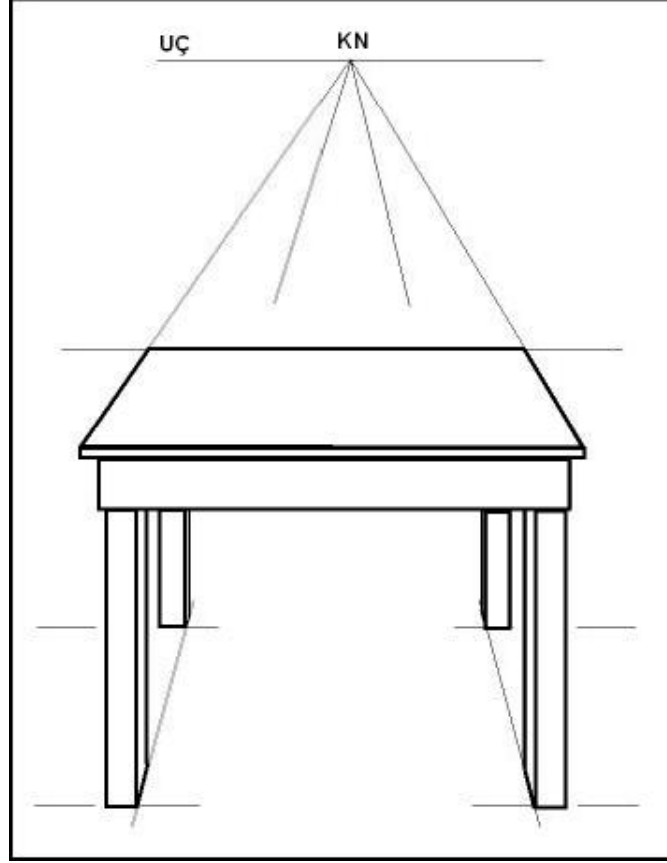

Şekil2.4:Üç kaçış noktalı(Dikey) perspektif

Şekil2.5:Üç kaçış noktalı(Dikey) perspektif

UYGULAMA

Şekil-2.6: Tek kaçış noktalı masa çizimi

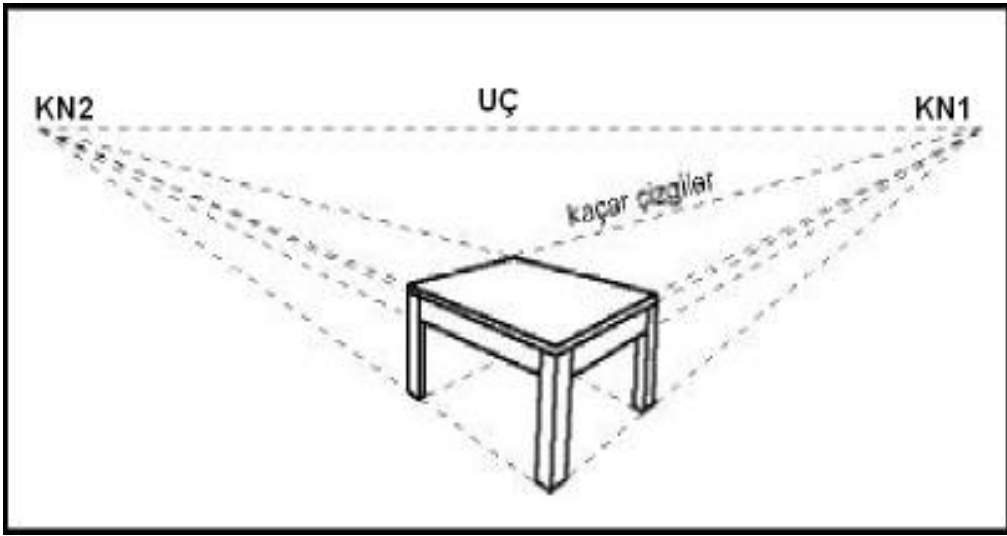
Kullanılacak Araç ve Gereçler

- 1) Resim kağıdı 25x35cm
  - 2) Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
  - 3) Cetvel, gönye, pergel
- Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda köşeli formları tek kaçış noktalarına göre perspektif çizimini yapmış olacaksınız
- »» Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız
- 1) Masanın perspektif çizimi için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

- 2) Ufuk çizgisinin altında istediğiniz ölçüde ufuk çizgisine paralel bir doğru parçası çiziniz.
- 3) Geometrik şeklinizin köşe noktalarını görme noktası (GN) ile birleştirin
- 4) Örneği dikkate alarak; şeklin yükseklik, derinlik ve kalınlıklarını belirlemek için ufuk çizgisine paralel çizgilerinizi çiziniz.
- 5) Şeklinizin dikey çizgilerini yer ve ufuk düzlemine dik olarak çiziniz.

» Yardımcı çizgileri ince çiziniz

- 6) Şekil ortaya çıkınca kenar çizgilerini kalınlaştırınız.

Şekil-2.7: Çift kaçış noktalı masa çizimi

- Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda köşeli formları çift kaçış noktalarına göre perspektif çizimini yapmış olacaksınız.
- 1) Aynı ufuk çizgisi üzerinde ayrı kaçış noktasını çiziniz.
  - 2) Ufuk çizgisine dikey bir doğru parçası çiziniz.
  - 3) Dikey çizginiz, üzerinde masa ayak yüksekliğinin alt ve üst sınırlarını ve masanın yan kalınlığını belirleyiniz.
  - 4) Dikey çizginiz üzerinde belirlediğiniz bu üç noktayı her iki kaçış noktası (KN) ile birleştiriniz.
  - 5) Örnek çizimdeki gibi masanın diğer görünen ayaklarının dikey çizgiler ile yerlerini belirleyiniz.

- 6) Belirlediğiniz dikey çizginin sağ tarafınızda olanı sol KN ile, sol tarafınızda olanı sağ KN ile birleştiriniz.
- 7) Masa ayak kalınlığını belirleyerek çiziniz.
- 8) Masanın çizgilerini koyulaştırarak çiziminizi tamamlayınız.

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

(Aşağıdaki soruların altında yer alan seçeneklerinden sadece birini işaretleyiniz)

- 1) Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
  - A. Perspektif nesnelerin sadece renk yanılsamaları ile ilgilidir.
  - B. Eşyalar gözden uzaklaştıkça, gözden uzaklığının karesinin tersi ile doğru olarak küçülür.
  - C. Çizgi perspektifi eşyaların uzaklıklarına göre aldıkları renk halini belli eden kurallarla ilgilidir.
  - D. Perspektif kaçma noktası ve çizgi perspektifi olarak ikiye ayrılır.
- 2) Aşağıdakilerden hangisinde perspektifin öğeleri doğru olarak verilmiştir?
  - A. UÇ-KN
  - B. KN-GN
  - C. UÇ-KN-GN
  - D. GN-UÇ
- 3) Aşağıdaki ifadelerden hangisi görme noktasını (GN) tanımlamaktadır?
  - A. Çizilecek nesneye bakan kimsenin gözleriyle aynı yükseklikte olan bir yatay çizgidir.
  - B. Ufuk çizgisinin üzerinde, gözün tam karşısındaki noktadır.
  - C. Görme noktası gibi ufuk çizgisinin üzerinde yer alır ve gözden sonsuza doğru uzaklaşan paralel çizgiler bu noktada birleşir.
  - D. Hiçbiri
- 4) Çift kaçışlı perspektifte nesne ufuk çizgisinin altında ise nesnenin kaç yönünü görürüz?
  - A. 3
  - B. 4
  - C. 1
  - D. 2
- 5) Dikey perspektifte kaç kaçış noktası alınmalıdır?
  - A. 3
  - B. 2
  - C. 4
  - D. 1

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

UYGULAMA TESTİ

Köşeli formların çizimini tek kaçış ve çift kaçış noktasına göre perspektif çizimini yapınız ve çiziminizi aşağıdaki değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA FAALİYETİ: Tek kaçış ve çift kaçış noktalı perspektif kurallarına uygun masa çizimi	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Çizgi araçlarını doğru kullandınız mı?		
Düz çizgileri doğru uyguladınız mı?		
Tek kaçış noktalı perspektif çizimini doğru uyguladınız mı?		
Çift kaçış noktalı perspektif çizimini doğru uyguladınız mı?		
Çizimlerinizi koyulaştırdınız mı?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor.”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

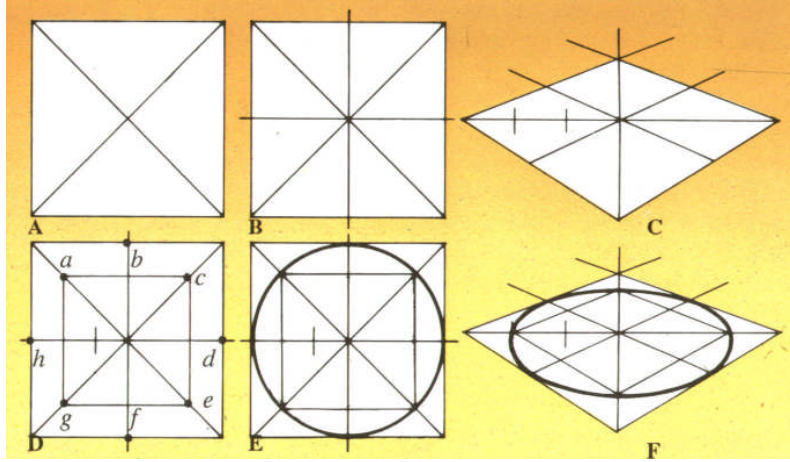
AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında daire ve silindirin çizimini perspektif kurallarına uygun olarak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

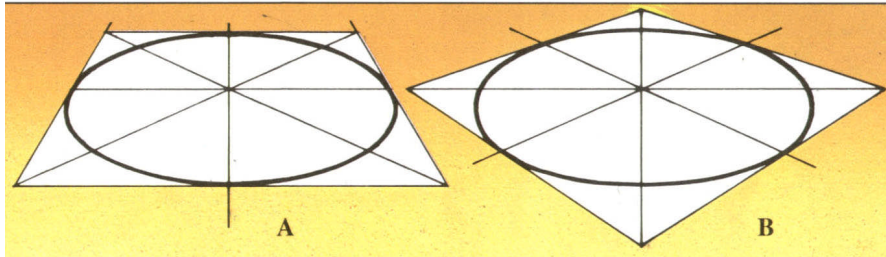
- Küresel ve silindirik formdaki objeleri göz seviyesine yakın – uzak mesafelerde değişik duruşlarda yerleştirerek inceleyiniz.

3. DAİRE VE SİLİNDİRİN PERSPEKTİFİ

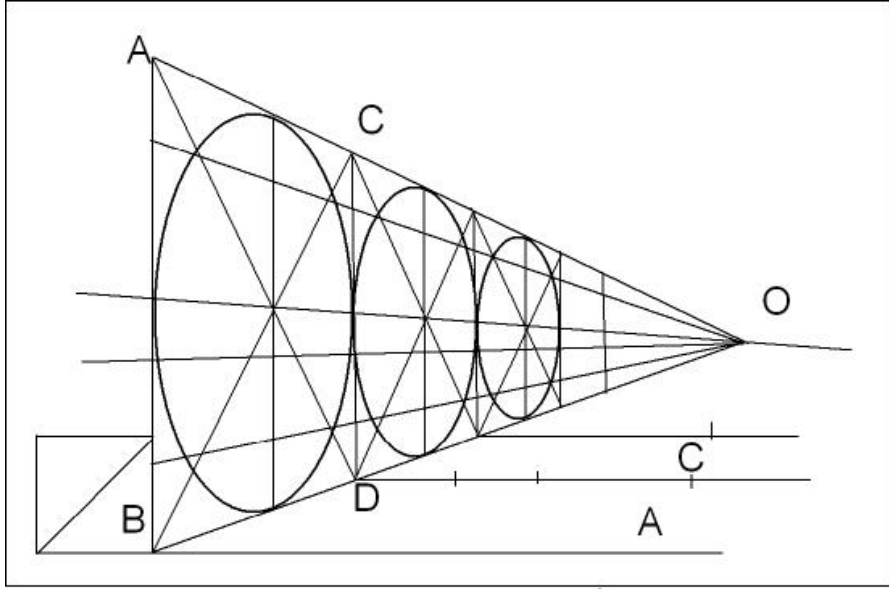
Şekil3.1: Dairenin perspektifi

Dairenin perspektifi karenin görünüşüne bağlıdır.

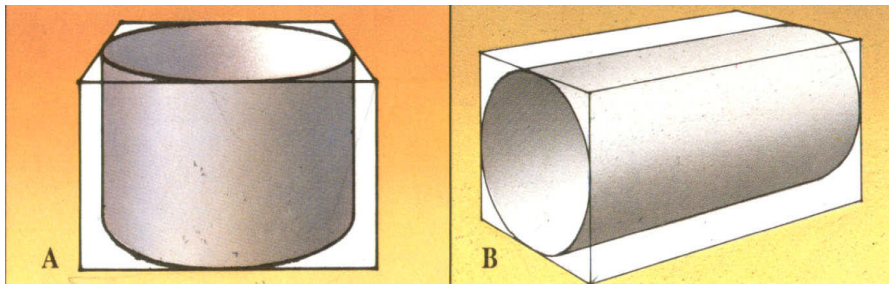
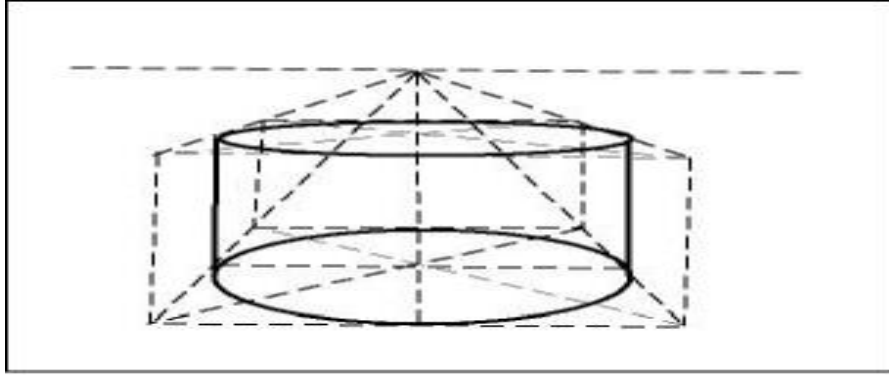
Şekil3.2: Dairenin perspektifi

Paralel ve açık perspektifle çizilen daireler arasında gerçekte hiçbir fark yoktur.

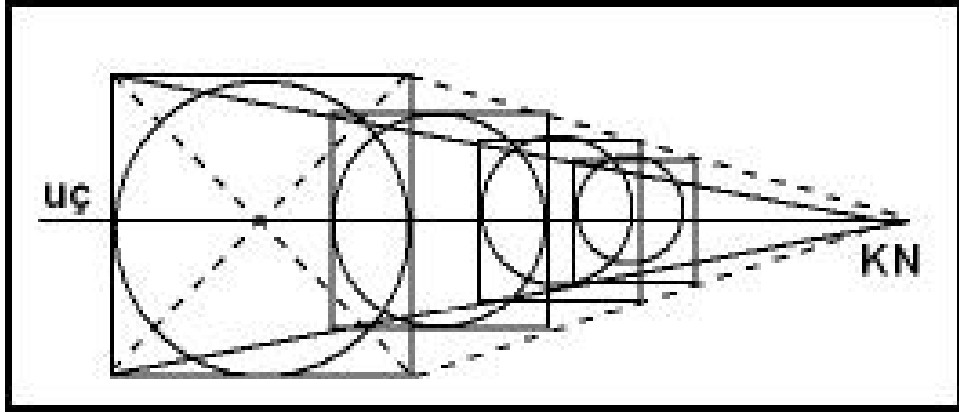

Şekil3.3:Dairenin perspektifi

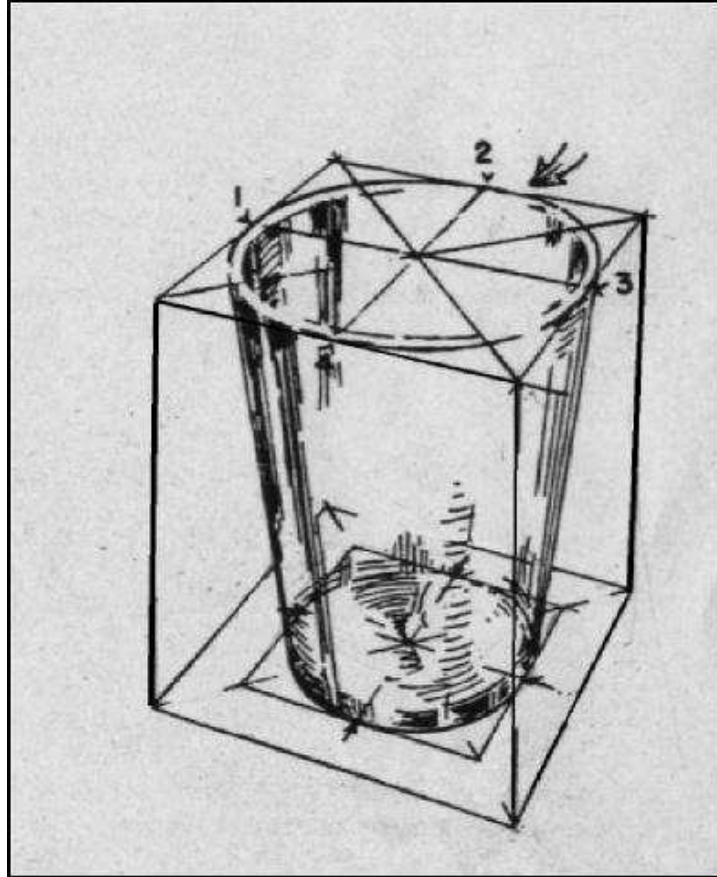
Daireler ufuk çizgisine yaklaştıkça elipsleşirler.

Şekil3.4:Silindirin perspektifi

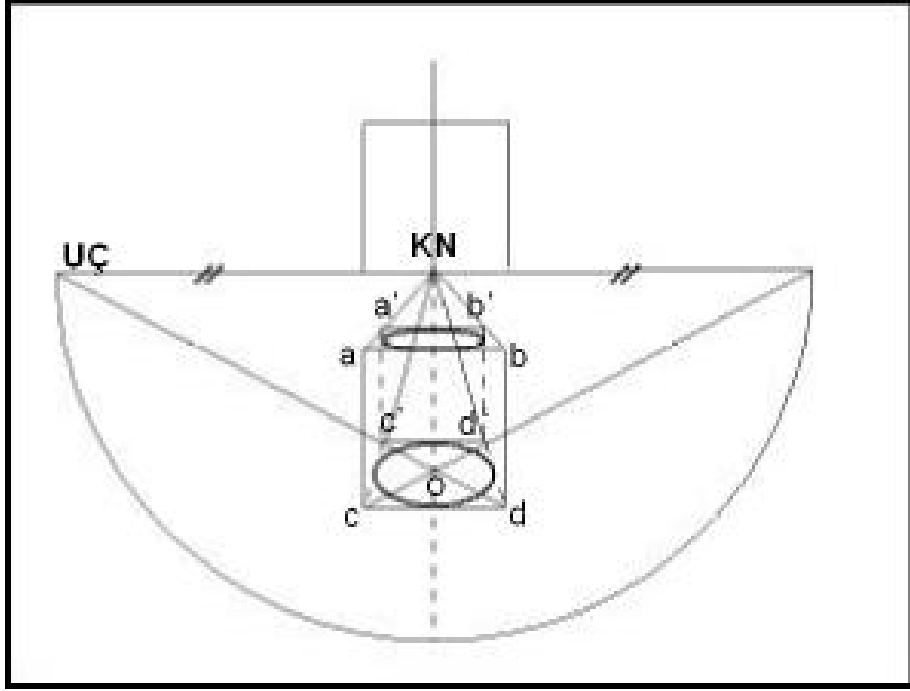
Şekil3.5:Silindirin perspektif çizimi

Şekil3.6:Silindirik forma örnek

Silindir çizilirken dikdörtgen prizmanın içine yerleştirilir.

UYGULAMA

Şekil3.7:Silindir çizimi

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- 1) Resim kağıdı 25x35cm
- 2) Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- 3) Cetvel, gönye, pergel

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda silindirin perspektif çizimini yapmış olacaksınız.

» Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

- 1) Silindirin perspektif çizimi için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz
- 2) Ufuk çizgisini çiziniz ve GN noktasını belirleyiniz.
» Yardımcı çizgileri ince çiziniz
- 3) GN noktasından geçen dikey çizgi çiziniz.

- 4) GN Noktasına pergelinizi koyarak ufuk çizgisini kesen yarım dairenizi çiziniz.
- 5) Dikey çizgisini ortalayarak bir dikdörtgen çiziniz. çiziniz.
- 6) Taban yüzeyini oluşturmak için sol alt köşe noktasını ufuk çizgisi üzerindeki yarım dairenin kesiştiği nokta ile, sağ alt köşe noktasını ise kesişen sol nokta ile birleştiriniz.
- 7) Dörtgenin köşe noktalarını GN ile birleştiriniz.
- 8) Kesişen noktalardan ufuk çizgisine paralel çizgi çizerek tabanı oluşturunuz.
- 9) Örnekteki gibi dikey kesik çizgiler ile GN kaçan çizgi üzerinde kesiştiği noktaları yatay çizgi ile birleştiriniz.
- 10) Dörtgenin tabanında kesik çizgiler ile merkezden geçen yatay çizginizi çiziniz. Tabandaki daireyi oluşturunuz.
- 11) Aynı işlemi küpün üst yüzeyinde tekrarlayınız.
- 12) Oluşturduğunuz her iki daireyi dikey çizgiler ile birleştiriniz.
- 13) Şeklinizi koyulaştırarak belirginleştiriniz.

UYGULAMALI TEST

Silindirik bir objenin görünüşünü perspektif kurallarına göre çizimini yapınız ve bu çalışmanızı aşağıdaki değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA FAALİYETİ: Perspektif kurallarına uygun silindir çizimi.	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi ?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Çizgi araçlarını doğru kullandınız mı?		
Düz çizgileri doğru uyguladınız mı?		
Küpün çizimini perspektif kurallarına uygun çizdiniz mi?		
Daire çizimini perspektif kurallarına uygun çizdiniz mi?		
Daireleri birleştirerek silindirin çizimini tamamladınız mı?		
Şeklinizi koyulaştırarak belirginleştirdiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz..

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında daire ve silindirin çizimini perspektif kurallarına uygun olarak serbest el ile yaparak resim kalemiyle hacimlendirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

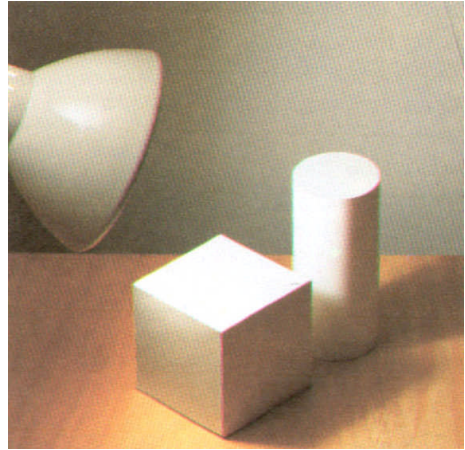
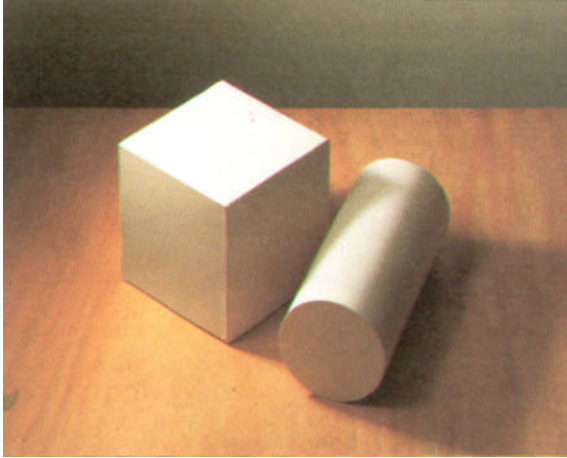
- Karakalem tekniği ile yapılmış desen çalışmalarını inceleyiniz.

4. TONLAMA VE HACİMLENDİRME İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.1. Tanımlar

4.1.1. Işık – Gölge

Işığın geliş yönüne göre form renginin açıktan koyuya doğru derecelendirilmesidir. Işık-gölge resimde rengi anlatır, renge bağlı ve renkli resme ait bir terimdir.

Resim 4.1:Işık- Gölge

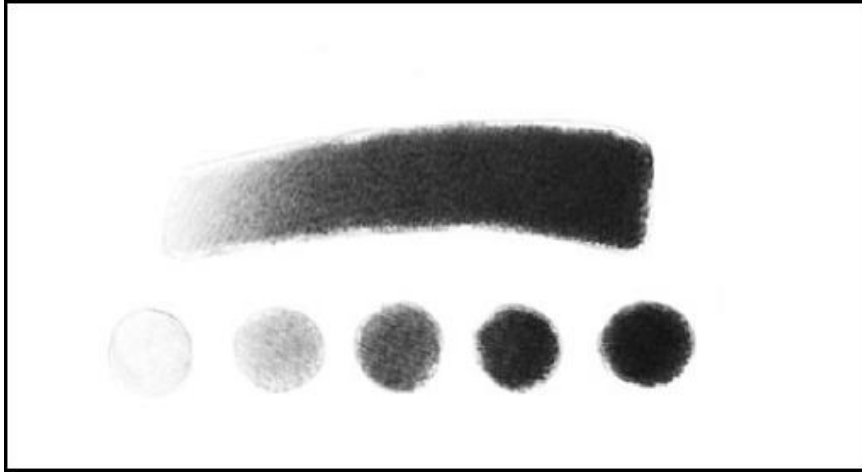
4.1.2. Açık – Koyu

Işık objeyi bir noktadan aynı şiddetle aydınlatmadığı için açık-koyu farklıları meydana getirmektedir. Açık-Koyu ton ve valörle ilgilidir.

4.1.3. Ton

Aynı rengin en koyusundan en açığına kadar tonlarına ton derecesi denir. Resimde ışık-gölge derecelemesinin aldığı addır.

TON: Renkli bir objenin planlarının aydınlık ve karanlık dereceleri. Objelerin çeşitli bölgeleri birbirleriyle karşılaştırıldıklarında aralarındaki açıklık ve koyuluk farklarına ton denir.

Şekil4.2: Ton değerleri

4.1.4. Valör

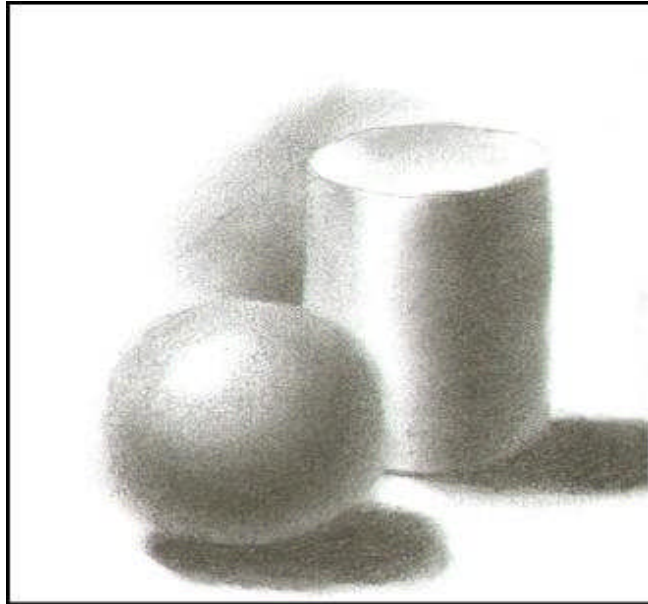
Bir tonun göreceli, şiddeti veya bir tona ait kuvvet. Bir tondaki ışık-gölgelerin derecesinin getirdiği fark, renklerin içlerindeki siyah ve beyaz ile ilgilerinden doğan açık-koyu farklarına, değerlerine renklerin valörleri denir.

Resim 4.3:Hikmet Karabulut (natürmort)

4.2. Ton Dereceleri ile Hacim Vermek

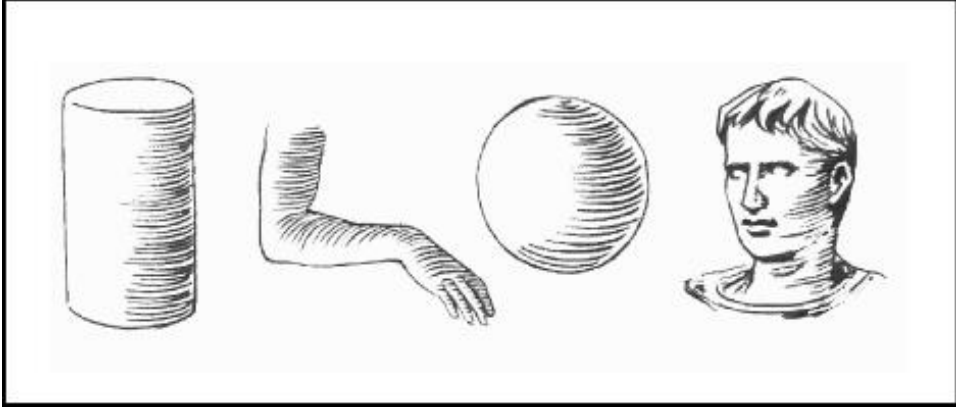
Tonlamaya başlamadan önce ışığın geliş yönü tespit edilmelidir. Objeler üzerinde gölgelerin ne kadar alanın yansımalarıyla kaplandığı, hangi alanların ışık aldığı ve en parlak noktanın nerede bulunduğu incelenmelidir.

Şekil4.4:Işık ve gölge

Derecelendirme hafifçe bir tondan diğerine ani geçişlerden kaçınarak uygulanır. Böylece tonlar birbirine daha kolay kaynaşır ve iyi bir derecelendirme elde edilir.

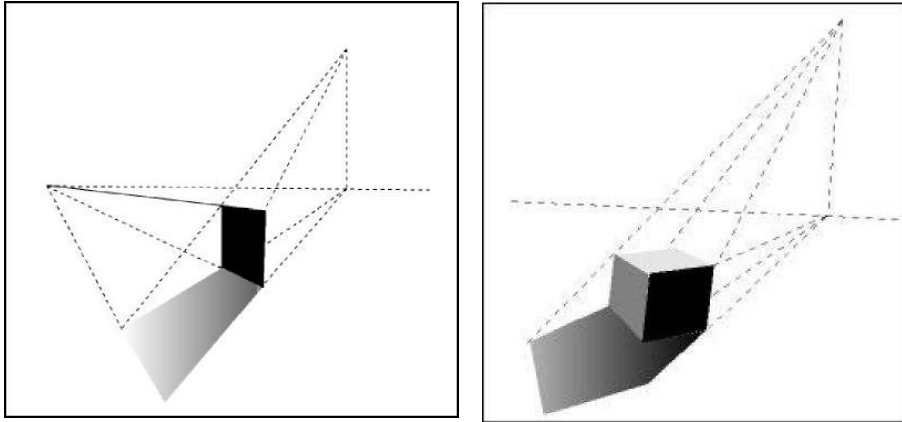
Silindir objeleri hacimlendirirken çizgiler dairesel yönlü, küresel formları hacimlendirirken küresel yönlü ve köşeli formlara hacim verirken kenar çizgilerine paralel çizgiler kullanılır.

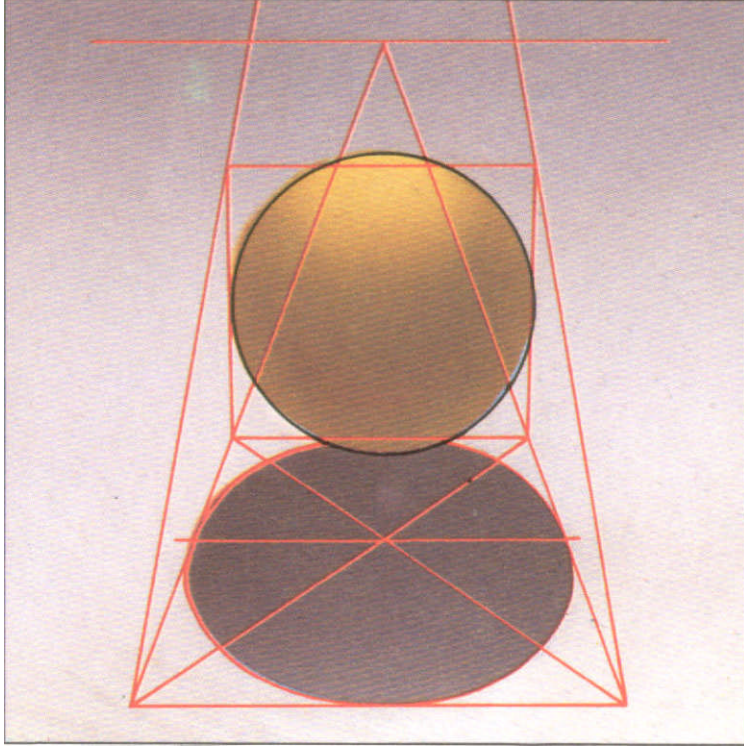
Şekil4.5:Forma uygun çizgi kullanımı

4.3. Eşyaların Gölgesi

Cisimler ya doğrudan ışık kaynağından gelen ya da diğer cisimlerden gelen yansımalarla aydınlanırlar. Güneşli bir duvarın önünde bulunan bir cismin ışık almayan, yani duvara gelen tarafının ışıklı olmasının sebebi güneşten duvara çarparak o cisim üzerine akseden ışıktandır. Eğer akisler olmasaydı, cisimlerin gerçek şekillerini girinti ve çıkıntısıyla görmek mümkün olmazdı. Cisimlerin yuvarlak ve hacimli görünmelerinin nedeni ışık akislerinin eşya yüzünde meydana getirdiği açıklık ve koyuluklarıdır. Gözleri kısarak objelere bakılırsa onların üzerindeki gölgeler derece derece görünebilirler.

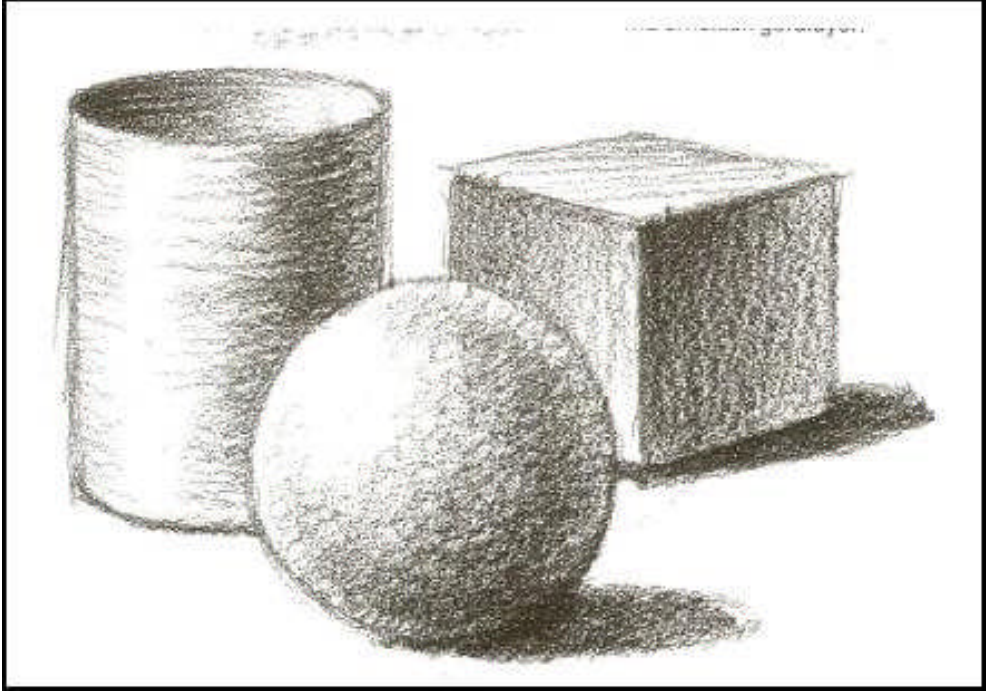

Şekil4.6:Kareni ve küpün gölgesi

Şekil4.7:Kürenin Gölgesi

UYGULAMA

Şekil4.8:Geometrik formların çizimi ve hacimlendirmesi

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- 1) Resim kağıdı 25x35cm
- 2) Resim altlığı
- 3) Resim kalemleri : Hb ve B serisi (2B, 3B, 4B), füzen, Sangin

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda geometrik formları serbest el ile çizip, ışığın geliş yönüne göre hacimlendirmiş olacaksınız.

» Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

- 1) Araç gereçlerinizi hazırlayınız.
- 2) 2B numaralı resim kalemiyle, orta grenli resim kağıdına örnekteki gibi çizgiler ile tonlama çalışmaları yapınız.
- 3) Geometrik formların boyut ve oranlarını gözlemleyip karşılaştırın.

- 4) Örnekteki geometrik formların çizimini resim kalemiyle fazla bastırmadan perspektif kurallarına uygun olarak çiziniz.

»» Perspektif çizimini cetvel kullanmadan serbest el ile yapınız.

- 5) Işığın geliş yönüne dikkat ediniz.
- 6) Formlar üzerindeki ışık-gölge planını inceleyiniz.
- 7) Kaleminizi biraz yan (açılı) tutarak yumuşak gölgeleme yapınız.
- 8) Geometrik formların yapısına uygun hacim etkisi verecek çizgiler ile açık bölgelerden başlayarak koyu bölgelere doğru tonlama yapınız.

»» Silindir objeleri hacimlendirirken çizgileriniz dairesel yönlü, köşeli objelerde düz, küresel objeler çizerken küresel yönlü olmalıdır.

»» Işığın geliş yönüne göre ışık alan bölgelerde çizgi rengi daha açık, gölgede kalan bölgelerde çizgi rengi daha koyu olmalıdır.

»» Tonlamayı bir objeden başlayıp diğerine geçmeden, objeleri birbiri ile bağlantılı olarak düşünüp eşzamanlı olarak uygulayın

»» Çiziminize ara vererek modelle karşılaştırmasını yapın.

- 9) 9- Formların düşen gölgelerini perspektif kurallarına uygun olarak tonlamasını yapın.
  - 10) 10-Çiziminizde en son koyuluk değerlerini vererek çalışmanızı bitiriniz.
- Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

UYGULAMA TESTİ

Geometrik formlara benzer objeleri beyaz zemin üzerine yerleştirin, yukarıdaki işlem sırasına göre resim kalemleriyle, perspektif kurallarına uygun çizimini yaparak hacimlendiriniz ve aşağıdaki değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA FAALİYETİ: Geometrik formların hacimlendirilmesi	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi ?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Resim kalemiyle tonlama çalışmasını örneğe uygun yaptınız mı?		
Geometrik formları perspektif kurallarına uygun çizdiniz mi?		
Işığın geliş yönünü tespit ettiniz mi?		
Form üzerinde ışık-gölge planını incelediniz mi?		
Çizgilerinizi formların yapısına uygun kullandınız mı?		
Formaların tonlamasını eş zamanlı yaptınız mı?		
Işık alan bölgelerde açık, gölgede kalan bölgelerde koyu çizgiler kullandınız mı?		
Formların düşen gölgesini yaptınız mı?		
Çiziminizi ara vererek modelle karşılaştırmasını yaptınız mı?		
Şeklinizi koyulaştırarak belirginleştirdiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

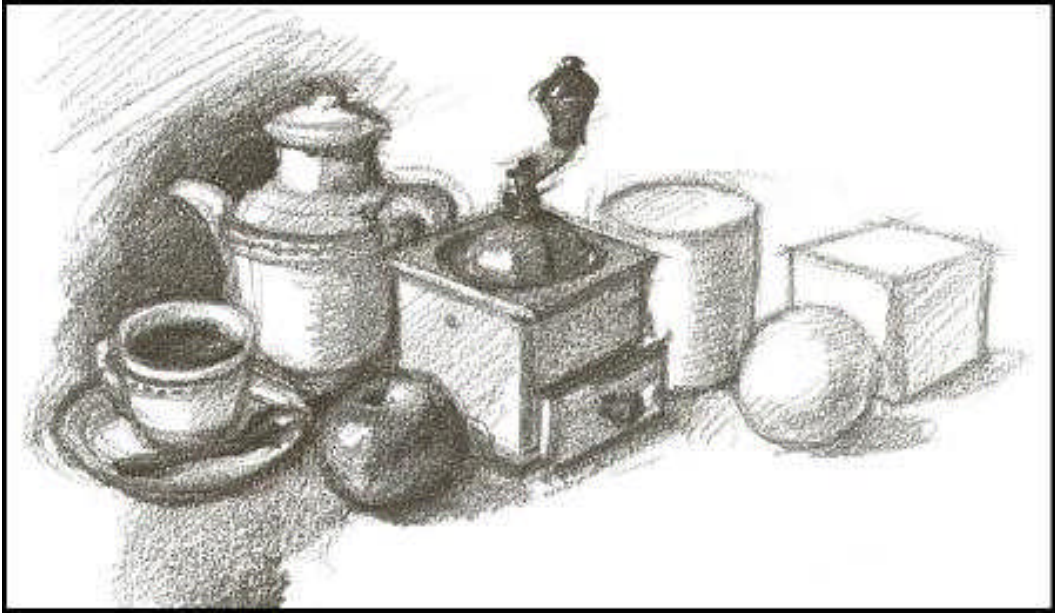
DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül sonunda kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz
Geometrik formların perspektif kurallarına uygun çizimi ve hacimlendirilmesi

Şekil 4.9: Uygulama yapılacak çizim

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- 1) Resim kağıdı 25x35 cm
- 2) Resim altlığı
- 3) Resim kalemleri : HB ve B serisi (2B, 3B, 4B), füzen, Sangin

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda geometrik formları serbest el ile çizip, ışığın geliş yönüne göre hacimlendirmiş olacaksınız.

» Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

- 1) Araç gereçlerinizi hazırlayınız.
- 2) Geometrik formların boyut ve oranlarını gözlemleyip karşılaştırın.

3) Örnekteki geometrik formların çizimini resim kalemiyle fazla bastırmadan perspektif kurallarına uygun olarak çiziniz.

»» Perspektif çizimini cetvel kullanmadan serbest el ile yapınız.

4) Işığın geliş yönüne dikkat ediniz.

5) Formlar üzerindeki ışık-gölge planını inceleyiniz.

6) Kaleminizi biraz yan (açılı) tutarak yumuşak gölgeleme yapınız.

7) Geometrik formların yapısına uygun hacim etkisi verecek çizgiler ile açık bölgelerden başlayarak koyu bölgelere doğru tonlama yapınız.

»» Silindir objeleri hacimlendirirken çizgileriniz dairesel yönlü, köşeli objelerde düz, küresel objeler çizerken küresel yönlü olmalıdır.

»» Işığın geliş yönüne göre ışık alan bölgelerde çizgi rengi daha açık, gölgede kalan bölgelerde çizgi rengi daha koyu olmalıdır

»» Tonlamayı bir objeden başlayıp diğerine geçmeden, objeleri birbiri ile bağlantılı olarak düşünüp eşzamanlı olarak uygulayınız.

»» Çiziminize ara vererek modelle karşılaştırmasını yapınız

8) Formların düşen gölgelerini perspektif kurallarına uygun olarak tonlamasını yapın.

9) Çiziminizde en son koyuluk değerlerini vererek çalışmanızı bitiriniz

NOT: Değerlendirme ölçeği ile bu çalışmanızı değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

MODÜL ADI: Basit Geometrik Formların Çizimi	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi ?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Resim kalemiyle tonlama çalışmasını örneğe uygun yaptınız mı?		
Geometrik formları perspektif kurallarına uygun çizdiniz mi?		
Işığın geliş yönünü tespit ettiniz mi?		
Form üzerinde ışık-gölge planını incelediniz mi?		
Çizgilerinizi formların yapısına uygun kullandınız mı?		
Formaların tonlamasını eş zamanlı yaptınız mı?		
Işık alan bölgelerde açık, gölgede kalan bölgelerde koyu çizgiler kullandınız mı?		
Formların düşen gölgesini yaptınız mı?		
Çiziminize ara vererek modelle karşılaştırmasını yaptınız mı?		
Şeklinizi koyulaştırarak belirginleştirdiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

SORU NO	CEVAPLAR
1	Y
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	Y
7	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI

SORU NO	CEVAPLAR
1	B
2	C
3	B
4	A
5	A

KAYNAKÇA

- ALPASLAN Aker Sabiha, **Tasarım Mesleki Resim**, Yapa Yayınları, 1981
- BERK Nurullah, **Resim Bilgisi**, Varlık Yayınevi, 1972
- BİGALİ Şeref, **Resim Sanatı**, Yayıncılık Matbaa, İstanbul, 1976
- BOZER Zehra, **Ders Notları**.
- ÇAĞLARCA Sadettin, **Güzel Sanatlara Hazırlık Karakalem Resim**, İnkılap Kitabevi
- ÇAĞLARCA Sadettin, **Perspektif Resim ve Gölge Çizimi**, Üçler Ofset, 1973
- ÇELLEK Tülay, **Temel Sanat Ders Notları**, 2003
- DEMİR Apdullah, **Temel Plastik Sanatlar Eğitimi**, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- EROĞLU Kadriye, **Ders Notları**.
- FRANKS Gene, **We Art Of Pencil Drawing**, USA.
- HEPPÜLDAL Betül, **Ders Notları**.
- KILIÇKAN Hüseyin, **Resim Bilgisi**, Fil Yayınevi, 1999
- ÖZTOPÇU H.Avni, **Doksanbeş-Doksanaltı Notları**, 1995-1996
- PARROMON Jose M. , **Işık ve Gölge**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1997
- PARROMON Jose M., **Çizim ve Resim Sanatı**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1995
- SÖZEN Metin, **Tanyeli Uğur Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, 1992
- TEPECİK Adnan, **Desen**, Yapa Yayınevi, 2003
- TURANİ Adnan, **Sanat Terimleri Sözlüğü**, Toplum Yayınevi, 1980